

## Pamięć.pl 7-8/2013

Siedemdziesiąt lat temu wydarzyła się pierwsza z dwóch katastrof lotniczych w historii Polski, w których zginęli przywódcy państwa.

Samolot Liberator II AL523 z premierem rządu polskiego na uchodźstwie i Naczelnym Wodzem Polskich Sił Zbrojnych gen. Władysławem Sikorskim na pokładzie spadł do wody u stóp skały Gibraltaru. Od razu pojawiło się podejrzenie zamachu. Hipotezy te nie milkną do dziś, choć większość historyków skłania się ku stwierdzeniu, że był to jednak wypadek. Niezależnie od zasadności teorii spiskowych, równie szybko pojawiły się opinie, komu i dlaczego śmierć gen. Sikorskiego była na rękę. Dotyczyły one nie tylko aliantów i wrogów Polski (w tym nominalnego sojusznika, a w istocie nieprzyjaciela - ZSRR), lecz także polskich polityków i wojskowych. Czyje racje (stanu) teraz zwyciężą? - zastanawiano się wówczas. Postać gen. Sikorskiego w tym numerze „Pamięci.pl” stała się przedmiotem sporu historyków: Andrzej Krajewski i Przemysław Wywiół kreślą portret Naczelnego Wodza zupełnie odmiennymi kreskami. W 2008 roku, przy okazji 65. rocznicy śmierci generała, powrócił temat okoliczności katastrofy. W rezultacie przeprowadzono ekshumację szczątków Władysława Sikorskiego. O sprawie tej pisze prokurator IPN Ewa Koj.



W numerze przypominamy też sylwetkę innego generała - mniej znanego być może z powodu zadań, które wykonywał. Stanisław Gano szefował wywiadowi Polskich Sił Zbrojnych. Po 1945 roku nie wrócił do Polski i wkrótce znalazł się na liście oficerów, których władza komunistyczna pozbawiła polskiego obywatelstwa. O zasługach generała oraz o zarzutach stawianych mu i przez środowiska emigracyjne, i władzę „ludową” pisze Daniel Koreś.

W lipcu 1945 roku na Suwalszczyźnie miała miejsce obława. NKWD do spółki z miejscową bezpieką i milicją aresztowały i wywoziły w nieznanne do dziś miejsce egzekucji prawie sześćset osób podejrzewanych o współpracę z antykomunistycznym podziemiem. Prawdę, o której przez cały bez mała okres Polski Ludowej nie wolno było mówić, a którą przechowywali mieszkańcy Suwalszczyzny, przedstawił dokumentalista Jacek Petrycki w filmie *A very polish secret / A może tego nie wolno mówić...* Dokument, który powstał pod koniec lat osiemdziesiątych w tajemnicy przed komunistycznymi władzami, dołączamy na płycie. O odkrywaniu historii Małego Katynia i o działalności Obywatelskiego Komitetu Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 roku - w artykule Karoliny Wichowskiej.

Pamiętamy też o Powstaniu Warszawskim: Szymon Nowak opisuje podziemny desant powstańców na pl. Bankowy, Katarzyna Utracka - działalność oddziału 993/W, a Michał Mackiewicz powstańcze peemy. Na dołączonej do numeru płycie zamieściliśmy także film *Miła, padnij!*, przedstawiający historię uczestniczki powstania.

**Uwaga! Korzystając z tej strony akceptują Państwo regulamin Biblioteki Cyfrowej.**

## PLIKI DO POBRANIA



Pamięć.pl 7-8/2013  
16.66 MB

Drukuj

Generuj PDF

Powiadom

---

Liczba wejść: 81641, od Data  
publikacji 26.07.2013

---